

ZNAČAJ KOLOSTRUMA U ISHRANI JAGNJADI

Najveća smrtnost kod jagnjadi, čak 75%, je u prvoj nedelji posle jagnjenja. Zbog toga najveća pažnja ovčara teba da bude posvećena ovoj kategoriji.

Najvažnije od svega je da se jagnje što pre zadoji **kolostrumom**. Kolostrum pored neophodne energije jagnjetu daje i antitela protiv obolenja sa kojima je ovca bila u kontaktu, ili protiv kojih je bila vakcinisana. On je takođe laksativan i služi da oslobodi creva jagnjeta od prvog izmeta (mekonijuma). Sposobnost jagnjeta da usvoji antitela iz kolostruma brzo opada i zato je neophodno da ga dobije što ranije. Ako majka nema dovoljno kolostruma treba uzeti zamrznut, sakupljen ranije od drugih ovaca, i dati ga putem sonde, vodeći računa da se ona ne ugura u pluća. Kolostrum se akumulira u vimenu ovce tokom poslednjih nekoliko dana bremenitosti. On se takođe luči tokom prvih dana laktacije, a kasnije se sastav mleka brzo menja. Osobine kolostruma su:

- 1 - sadrži imunoglobuline od kojih neki ostaju u zidu creva a drugi prelaze u krv i daju jagnjetu pasivni imunitet;
- 2 - sadrži hranljive materije koje se troše za razvoj i zagrevanje organizma jagnjeta;
- 3 - sadrži faktore rasta koji pomažu razvoj creva, posebno tokom prvih 24-48 sati života, čime pomaže da se uspostavi normalan protok kroz creva i omogući jagnjetu da usvaja hranljive materije.

Količina kolostruma koja je jagnjetu potrebna zavisi najviše od toga koliko je energije potrebno za zagrevanje organizma. Stoga svaki faktor koji povećava potrebu za zagrevanjem organizma povećava i potrebu za kolostrumom.

Tokom loseg i hladnog vremena jagnjetu je potrebno više energije kako bi izbeglo smrzavanje a time i više kolostruma. Jagnjadi rođenoj na temperaturama ispod 10°C sa vetrom i kišom treba oko 210 cm³ kolostruma za kilogram telesne mase u toku prvih 18 sati života. Sa druge strane jagnjad koja su rođena na istoj temperaturi ali se drže u toploj i suvoj staji imaju potrebu od oko 180 cm³ za kilogram telesne mase. Ove količine su obično dovoljne da zaštite jagnjad od E. coli infekcije pošto 200 cm³ obično sadrži dovoljno imunoglobulina za zaštitu. Neophodno je da se jagnjad poje 4 -5 puta tokom prvih 18 sati, ukoliko ne mogu da sisaju svoju majku.

Proizvodnja kolostruma kod nedovoljno hranjenih ovaca (ocena telesne kondicije 1,5-2,0) je obično upola manja nego kod dobro hranjenih ovaca (ocena 3-4) u toku prvih 18 sati. Kod nekih nedovoljno uhranjenih ovaca kolostrum se uopšte ne luči. Količina potrebnog kolostruma računa se na sledeći način.

Ako je jagnje ojagnjeno u staji treba 180 cm³ /kg telesne mase, odnosno: 5,5 kg x 180 = 990 cm³ (oko 1 L). Ako je jagnje ojagnjeno ili se drži na hladnom mestu izvan staje, onda treba 210 cm³ /kg telesne mase, odnosno: 5,5 kg x 210 = 1155 cm³ (oko 1,2 L).

Ove količine izgledaju velike, međutim, da bi se izbeglo smrzavanje jagnjadi i nepotrebni gubici, njih svakako treba obezbediti.

Kolostrum se može držati najmanje godinu dana u zamrzivaču tako da imunoglobulini budu sačuvani. Kada se kolostrum jednom otopi za upotrebu, mora se iskoristiti u roku od 48 sati i nepohodno je da se čuva u frižideru. Najbolje je da se otapanje vrši uz pomoć mlake vode ali nikako vruće. Svaki proizvođač bi trebao da ima zalihu zamrznutog kolostruma pri ruci pred početak jagnjenja. Za ishranu jagnjadi može da se koristi i kozji kolostrum kao uspešna

zamena. Kravlj kolostrum ima 20-40% manje hranljivih materija nego ovčiji, što znači da njega treba davati za jednu trećinu više. Prve nedelje po jagnjenju jagnjad se hrane kolostrumom i mlekom. Posle prve nedelje jagnjad se privikavaju na kvalitetno seno i početnu smešu koncentrata. Seno, koncentrat i voda daju se jagnjadima po volji. Tokom prvih 7 dana jagnjad treba da budu zajedno sa majkama i da sisaju po volji.

Ishrana jagnjadi od druge nedelje života zavisiće od toga kakva se proizvodnja dalje očekuje od njih.

Prof.dr. Goran Grubić
Poljoprivredni fakultet